

Göteborgs Stad

Kommunstyrelsen

Justitiedepartementet

Remiss från Justitiedepartementet - betänkandet Ökad insyn i partiers finansiering - ett utbyggt regelverk (SOU 2016:74)

Göteborgs Stad har givits tillfälle att lämna yttrande över rubricerade remiss.

Kommunstyrelsen har vid sammanträde denna dag beslutat översända yttrande från S, MP och V i enlighet med Bilaga A, yttrande från M i enlighet med Bilaga B, yttrande från L i enlighet med Bilaga C, yttrande från KD i enlighet med Bilaga D samt yttrande från SD i enlighet med Bilaga E som svar på Justitiedepartementets remiss – betänkandet Ökad insyn i partiers finansiering – ett utbyggt regelverk (SOU 2016:74).

Göteborg den 8 februari 2017
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Ann-Sofie Hermansson

Christina Hofmann

Yttrande om remiss från Justitiedepartementet – Ökad insyn i partiets finansiering

Vi har länge drivit frågan om ökad insyn i partiets finansiering, förslagen om redovisningsskyldighet på regional och lokal nivå är därför efterlängtade. För demokratins funktionssätt och legitimitet är full transparens av godo och vi delar grunderna i förslaget. Det finns dock anledning att tro att förslagen kommer orsaka en ökad administrativ börda för partierna, något som inte beaktats fullt ut i förslagen.

Förslagen innebär också ett ökat individuellt ansvar genom att varje ledamot och ersättare ska lämna sin egen intäktsredovisning. Det bör därför vara mycket tydligt för alla kandidater vilka skyldigheter som uppdragen innebär.

Vi ser fram emot en transparent redovisning av partiets och kandidaters finansiering. Att öppet redovisa vilka personer, företag eller andra organisationer som finansierar politisk verksamhet stärker demokratin och kan öka förtroendet för det politiska systemet.

YTTRANDE

Yttrande över remiss från Justitiedepartementet - betänkandet Ökad insyn i partiets finansiering - ett utbyggt regelverk (SOU 2016:74)

De svenska partierna i allt väsentligt beroende av stöd från stat, landsting och kommuner för finansiering av sin drift och verksamhet. Utredningen tar sikte och korn på de frivilliga donationerna till partierna. Dessa gåvor står, undantaget de fackliga bidragen till SAP, för en avsevärt mindre del i partiernas ekonomi. De svenska partierna har i och med partistödets införande och utbyggnad i princip gjort sig oberoende av människors engagemang genom ekonomiskt stöd.

Detta ger förvisso de politiska partierna stabila förutsättningar att verka på den demokratiska arenan. Och det gör att partierna kan stå fria och oberoende av starka ekonomiska intressen. Men det är ändå inte helt oproblematiskt. När enskilda människors olika bidrag får mindre betydelse, finns det en risk att det personliga engagemanget minskar. Partierna riskerar att uppfattas som en del av etablissemanget istället för det önskvärda; en sammanslutning av samhällsengagerade människor med likartad värdegrund och gemensamma politiska preferenser.

En vital demokrati förutsätter aktiva och delaktiga människor. Partierna behöver i högre grad på olika vis kanalisera människors politiska engagemang. Därför är det angeläget att behovet av insyn i partiernas finansiering noggrant vägs mot intresset av att underlätta för människor att bidra och aktivera sig inom de politiska partierna. Oavsett vilka regler och nivåer som slutligen fastställs för redovisning, vill vi understryka värdet av att denna så långt det är möjligt förenklas. Det får inte uppfattas finnas administrativa krav och krångligheter som avskräcker människor från ett politiskt engagemang. Huvuddelen av landets partiföreningar är dessutom små och har begränsad kapacitet för administrativa göromål.

Kravnivå för redovisning

Vi finner att intäktsnivån som ska uppnås för att redovisning ska krävas (ett halvt prisbasbelopp) är rimlig. Med denna torde huvuddelen av mindre partiföreningar och enskilda förtroendevalda utelämnas från redovisningskrav. Det är angeläget att föreningars och kandidaters administrativa börda begränsas.

Anonyma donationer

Valhemligheten är vital. I Sverige kan det vara känsligt för människor att öppet bekänna politisk färg. Vi tycker att det är rimligt att människor ska kunna stödja ett politiskt parti med mindre belopp, utan att behöva ge sig till känna och förekomma i redovisningar. Detta ska vägas mot intresset av transparens och att otillbörlig påverkan av parti eller politiker motverkas. Vi är tveksamma till förbud och vi är inte övertygade om att utredningen har presenterat en lösning på problemet. Vi uppfattar att den som anonymt vill stödja sitt parti med större donationer än vad som föreslås vara tillåtet, kan kringgå lagstiftningen genom upprepade donationer som understiger värdet av en tjugondels prisbasbelopp.

Ökat inflytande för medlemmar i organisationer på arbetsmarknaden

Vi menar att det är mycket angeläget att enskilda medlemmar i organisationer på arbetsmarknaden ska ge sitt samtycke till att deras medlemsavgifter överlämnas till ett politiskt parti. Anslutning till en facklig organisation syftar till att tillvarata sina personliga intressen i arbetslivet. Detta intresse överensstämmer inte alls nödvändigtvis med sympati för ett politiskt parti. Den nuvarande ordningen är därför otidsenlig och faktiskt rent oanständig och måste därför ändras på.

Information till deltagare i lotterier

Vi finner det angeläget att skärpa lagstiftningen för partiets bedrivande av sådan lotteriverksamhet som håller större format och omsätter större värden. Det ska tydligt framgå vem som bedriver lotteriet och vem som därmed får del av intäkterna. Konsumenten ska medvetandegöras att hon, genom att köpa en lott, bidrar ekonomiskt till ett politiskt parti. Idag förekommer en oacceptabel vilseledning.

Yttrande angående Remiss från Justitiedepartementet - betänkandet Ökad insyn i partiets finansiering - ett utbyggt regelverk (SOU 2016:74)

I en internationell jämförelse är det svenska partiväsendet ekonomiskt oreglerat. Tanken med partistödet är att förebygga korruption bland de politiska partierna. Trots detta är det svårt att beräkna det samlade svenska partistödet, offentlighetsprincipen till trots. Den statliga myndighet som administrerar partistödet, Partibidragsnämnden, för en undanskymd tillvaro och publicerar ingen verksamhetsberättelse eller statistik. En ökad insyn i partiets och kandidaters finansiering måste säkerställas. Det bidrar till en ökad legitimitet.

De svenska politiska partierna har trots partistödet andra inkomstkällor, dessa är dock mindre dokumenterade. Europarådet beslöt 2003 om en rekommendation där nationella regler för att stävja korruption vid finansiering av partier och valrörelser fastställs. Enligt rekommendationen bör bidrag till politiska partier offentliggöras, och det bör finnas regler som begränsar bidragens storlek.

Gåvor från personer och företag, organisationer eller stiftelser är internationellt ett vanligt sätt att finansiera partier. Det finns en frivillig överenskommelse mellan alla partier, utom SD, om att namnge den som ger mer än 20 000 kronor till ett parti. Det finns dock gåvor som är svårare att identifiera och redovisa så som utbildning av valarbetare, utskick eller köpa stödannonser.

En enskild medlem som är fackligt ansluten kan idag inte avstå att ge partibidrag om en majoritet på ett medlemsmöte beslutat bidra till ett parti. Även om det vore formellt möjligt att tacka nej till att ge bidrag via facket kvarstår frågan om det är i praktiken är möjligt utan risker för missaktning från såväl facket och arbetskamrater. Det vore rimligt att det tydligt framgår i bokföring i räkenskapen hos den som tar emot ett bidrag men givetvis även hos den juridiska givaren.

Yttrande angående betänkandet Ökad insyn i partiers finansiering

De svenska partierna finansieras till den absolut största delen av stöd från stat, region och kommun. Därutöver kommer en, för de flesta partier, mycket liten del av finansieringen från frivilliga gåvor. Det är dessa frivilliga gåvor som står i centrum för den aktuella utredningen.

Politiska partier är en grundsten i den svenska demokratin. Kristdemokraterna anser att lagstiftning i möjligaste mån ska underlätta engagemang och inte utformas på ett sätt som försvårar deltagande. Med det sagt, finns det dock ett behov av vissa regleringar, framförallt för att säkerställa öppenhet och transparens. Det finns i detta en intressekonflikt.

En av de frågor som behandlas i utredningen är anonyma donationer. En gräns för anonyma donationer föreslås sättas till en tjugondels prisbasbelopp, vilket 2017 innebär 2240 kronor. Även om vi anser att tidigare system med frivilliga överenskommelser fungerat ser vi att detta är nödvändigt. Då möter vi de rekommendationer som Europarådet via sitt kontrollorgan Greco ställt på Sverige. Vi står därför bakom utredningens slutsatser i detta avseende.

Även frågan om vilken roll organisationer på arbetsmarknaden ska ha har behandlats i utredningen. Det konstateras att det förekommer att sådana organisationer ger ekonomiskt stöd till partier och ibland använder en del av intäkterna från medlemsavgifter för detta. Vi anser att det är fullt rimligt att ha synpunkter på detta, men att detta är en fråga för organisationens medlemmar. Politiken ska inte genom lagstiftning inskränka föreningsfriheten.

Avseende partiers bedrivande av lotteriverksamhet som omsätter större värden anser vi att det tydligt ska framgå vem som bedriver lotteriet och därmed vem som tar del av intäkterna. Konsumenten ska kunna veta att ett köp av lotter också är ett ekonomiskt bidrag till ett politiskt parti.

SOU 2016:74 Partiers Finansiering

Den stora förändringen i regler gällande partibidrag är förslaget om att förbjuda anonyma partibidrag

”Vi föreslår att det ska införas ett förbud för partier och deras sidoorganisationer att ta emot anonyma bidrag vars värde överstiger en tjugondels (0,05) prisbasbelopp (2 240 kr för år 2017). Detsamma ska gälla för valkandidater, ledamöter och ersättare för ledamöter av riksdagen, landstingsfullmäktige, kommunfullmäktige och Europaparlamentet. Ett bidrag ska betraktas som anonymt om mottagaren i det enskilda fallet inte känner till eller kan ta reda på bidragsgivarens identitet.”¹

Sverigedemokraterna officiella hållning är att det även fortsättningsvis ska vara tillåtet med anonyma partibidrag. Detta framkom i en reservation av SD i Konstitutionsutskottets betänkande 2013/14:KU35.²

Sverigedemokraterna i Göteborg delar ställningstagandet som framkommit av SD:s riksdagsgrupps reservation.

¹ SOU 2016:74 sid 25

² **4. Partistödslagen och anonyma bidrag, punkt 6 (SD)**

av Jonas Åkerlund (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår utskottets förslag i bilaga 3 till lag om ändring i lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier. Därmed avslår riksdagen motion

2013/14:K17 av Peter Eriksson m.fl. (MP, S, V).